

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА СЕПТЕМВРИ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е -0.1%, а годишната инфлация е 6.3%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за септември 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за септември 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

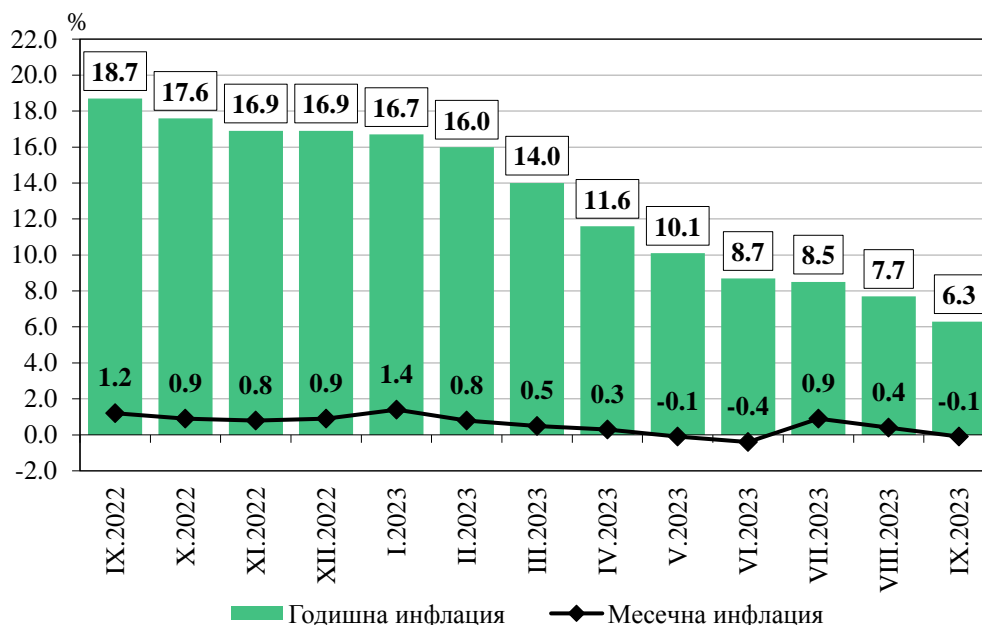
През септември 2023 г. спрямо предходния месец е регистрирано намаление на цените в групите: развлечения и култура (-10.1%) и ресторанти и хотели (-1.9%). Най-голямо е увеличението в групите: образование (+4.0%), транспорт (+2.7%), облекло и обувки (+0.6%), здравеопазване (+0.6%) и хранителни продукти и безалкохолни напитки (+0.5%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През септември 2023 г. **месечната инфлация** е -0.1% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за септември 2023 г. спрямо септември 2022 г. е 6.3%¹.

Инфлацията от началото на годината (септември 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 3.6%, а средногодишната инфлация за периода октомври 2022 - септември 2023 г. спрямо периода октомври 2021 - септември 2022 г. е 12.4%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През септември 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се понижали в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - намаление с 10.1%;
- ресторанти и хотели - намаление с 1.9%.

През септември 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- образование - увеличение с 4.0%;
- транспорт - увеличение с 2.7%;
- облекло и обувки - увеличение с 0.6%;
- здравеопазване - увеличение с 0.6%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.5%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.3%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.1%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.1%.

Без промяна остават цените на стоките и услугите в група „Съобщения“.

През септември 2023 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: зрял лук - с 12.2%, пипер - с 10.3%, грозде - с 9.5%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.1%, ориз - с 2.9%, прясна и охладена риба - с 2.4%, ябълки - с 2.1%, кафе - с 2.1%, олио - с 2.0%, млечни масла - с 1.9%, брашно - с 1.6%, пълномаслено прясно мляко - с 1.6%, хляб „Добруджа“ - с 1.4%, леща - с 1.4%, какао - с 1.4%, сол - с 1.1%, яйца - с 1.0%, месо от домашни птици - с 0.8%, кисели млека - с 0.8%, ракии - с 0.8%, нискомаслено прясно мляко - с 0.7%, захар - с 0.7%, чай - с 0.7%, типов и ръжен хляб - с 0.5%, сладолед - с 0.5%, вина - с 0.4%, и други.

През септември 2023 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: домати - с 8.1%, зеле - със 7.9%, пресни зеленчукови подправки - с 5.0%, други пресни зеленчуци (зелен фасул, тиквички и патладжан) - с 4.6%, зрял чесън - с 4.1%, цитрусови и южни плодове - с 3.4%, краставици - с 3.4%, листни зеленчуци - с 2.2%, маслини - с 1.6%, оцет - с 1.6%, маргарин - с 1.3%, малотрайни колбаси - с 1.2%, гъби - с 1.2%, мляно месо (кайма) - с 1.0%, минерална вода - с 0.7%, кашкавал - с 0.6%, месо от едър рогат добитък - с 0.5%, свинско месо - с 0.5%, шоколад - с 0.5%, извара - с 0.4%, плодови сокове - с 0.4%, бира - с 0.4%, сирене - с 0.3%, газирани напитки - с 0.3%, бял хляб - с 0.1%, и други.

През септември 2023 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: хотели във ваканционни центрове и курорти - с 32.5%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания - с 21.1%, международни полети - със 7.9%, перални и съдомиялни машини - с 2.1%, прахосмукачки - с 1.5%, почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.3%, бойлери - с 1.2%, телевизори - с 1.1%, обувки - с 0.6%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.5%, въглища - с 0.3%, дърва за отопление - с 0.3%, финансови услуги на банки и пощенски офиси - с 0.1%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: дизелово гориво - с 6.2%, висше образование - с 5.3%, газ пропан-бутан

за ЛТС - с 4.8%, бензин А95Н - с 4.5%, централно газоснабдяване - с 4.0%, автомобилен бензин А100Н - с 3.8%, кина и театри - с 3.1%, принадлежности за ЛТС - с 2.5%, хладилници - с 1.7%, метан за ЛТС - с 1.5%, облекло - с 1.3%, други пощенски услуги (куриерски услуги) - с 1.2%, пелети - с 1.0%, готварски печки - с 1.0%, мебели - с 0.9%, градинарство и цветарство - с 0.9%, велосипеди - с 0.8%, прахове за пране - с 0.7%, газообразни горива за битови нужди - с 0.5%, услуги в ресторанти и подобни заведения - с 0.5%, продукти за лична хигиена - с 0.4%, козметични продукти - с 0.3%, и други.

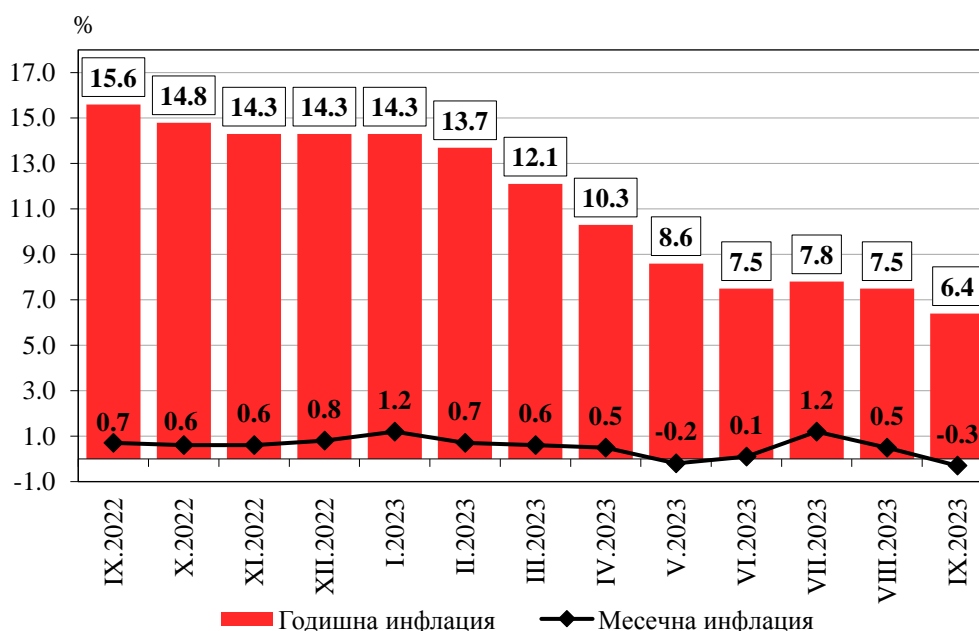
През септември 2023 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.7%. Цените на лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0.6 и 0.1%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през септември 2023 г. **месечната инфлация** е -0.3% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за септември 2023 г. спрямо септември 2022 г. е 6.4%¹.

Инфлацията от началото на годината (септември 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 4.2%, а средногодишната инфлация за периода октомври 2022 - септември 2023 г. спрямо периода октомври 2021 - септември 2022 г. е 10.8%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

Според ХИПЦ през септември 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се понижали в следните потребителски групи:

- ресторанти и хотели - намаление с 6.5%;
- развлечения и култура - намаление с 4.6%;

Според ХИПЦ през септември 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- образование - увеличение с 4.2%;
- транспорт - увеличение с 1.8%;
- облекло и обувки - увеличение с 0.9%;
- здравеопазване - увеличение с 0.6%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.5%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.3%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.3%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.2%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.1%.

Без промяна остават цените в група „Съобщения“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през септември 2023 г. е регистрирано увеличение с 0.5% на месечна база и увеличение с 3.7% от началото на годината (септември 2023 г. спрямо декември 2022 година)¹.

През септември 2023 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 0.7%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.6%;
- услуги - увеличение с 0.1%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за септември 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	IX.2023		
		август 2023 = 100	декември 2022 = 100	септември 2022 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	99.9	103.6	106.3
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	100.5	105.2	110.5
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	100.1	105.4	106.5
03 Облекло и обувки	3.996	100.6	98.9	105.2
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	100.1	99.4	96.6
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	100.1	104.5	106.1
06 Здравеопазване	8.120	100.6	107.2	113.7
07 Транспорт	9.544	102.7	105.8	101.4
08 Съобщения	5.107	100.0	102.9	105.8
09 Развлечения и култура	5.069	89.9	93.3	107.0
10 Образование	0.330	104.0	107.0	109.0
11 Ресторанти и хотели	4.764	98.1	107.9	111.2
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	100.3	107.9	111.4
Хранителни стоки	32.435	100.5	105.2	110.4
Нехранителни стоки	36.889	100.9	102.9	104.4
Обществено хранене	4.284	100.5	107.6	111.6
Услуги	26.393	97.6	101.9	102.8

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за септември 2023 година

Потребителски групи	Тегла	IX.2023			
		2015 = 100	август 2023 = 100	декември 2022 = 100	септември 2022 = 100
	%	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	135.18	99.7	104.2	106.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	166.80	100.5	105.6	110.8
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	123.88	100.2	105.4	106.7
03 Облекло и обувки	35.637	106.31	100.9	99.3	105.3
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	146.61	100.1	100.7	96.3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	125.43	100.3	104.1	105.6
06 Здравеопазване	83.555	122.99	100.6	107.1	113.5
07 Транспорт	134.623	122.63	101.8	104.7	101.7
08 Съобщения	50.200	94.20	100.0	102.9	105.8
09 Развлечения и култура	79.503	117.00	95.4	98.1	104.0
10 Образование	17.724	148.50	104.2	106.5	108.8
11 Ресторанти и хотели	71.010	158.39	93.5	108.6	110.7
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	137.89	100.3	106.2	110.2

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за септември 2023 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		IX.2023 август 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.5
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	100.7
Облекло и обувки	4.182	100.2
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	100.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	101.5
Здравеопазване	11.196	101.7
Транспорт	1.158	100.3
Съобщения	0.089	100.0
Развлечения и култура	0.551	100.5
Разнообразни стоки и услуги	4.665	99.3
Хранителни стоки	49.304	100.7
Нехранителни стоки	30.412	100.6
Услуги	20.284	100.1